

Kriz ve Sonrası

A. Derin Öncel

Pandemi kriziyle beraber yaşamakta olduğumuz süreçte mimarlık eğitiminin geleneksel sistemden, örgün mimarlık eğitime geçişte olduğu kadar keskin ve köklü bir değişim geçirmekte olduğunu söylemek mümkün görünüyor. Bu değişim, örgün mimarlık eğitiminde başından itibaren tartışılan ekol farklılıklarından mekân yetersizliklerine varıncaya kadar geliştirilebilecek birçok başlık gibi, salt öğrenme yöntemi ve araçları ile ilgili olmaktan ziyade, belki çoğumuzun sezgisel olarak fark ettiği ama henüz adımı koymadığı yeni bir dönemin habercisi gibi...

Pandemi süreci başlar başlamaz “Çevrimiçi mimarlık eğitimi” konusunda yazılar yazılmaya, görüşler paylaşılmaya başlandı. Bu dosya ise bilinçli olarak belirli bir süre geçtikten sonra hazırlandı. Önce yaşanan kriz kavranmalı, sonra “uyumlanma” aşamaları geçilmeliydi. Dosyada akademisyenlerin bir yıla yakın bir süredir yaşadıkları deneyimler, görüşler ve eleştirileri bulunuyor. Hiç kuşkusuz bu konuda daha da çok yazılmalı, tartışılmalı.

Dosyaya başlarken kaleme aldığımız bu kısa yazı ise, pandemi ile başlayan dönemde mimarlık eğitiminin ne durumda olduğu ve neye dönüşeceği konusunda düşünceleri ve gözlemleri aktarmaktan çok, krize çözüm ararken gözden kaçırabileceğimiz konular üzerine düşünmeyi, tartışmayı öneriyor.

Yaşanan pandemi krizi nedeniyle zorunlu olarak önerilen çevrimiçi eğitimin, kriz öncesinde de var olduğunu, bazı programların tümüyle, bazılarının ise kısmen bu tür eğitim modelini benimsediğini biliyoruz. Mimarlık bölümlerinde de uzunca bir süredir, ortak atölye veya seminerlerin video konferans yönteminin sunduğu olanaklarla zenginleştiği, fikir ve deneyimlerin uzaklıklar sorun olmadan da aktarılabilirdiği biliniyor. Kaldı ki pandemi sürecinde, sempozyumlar, seminerler, kon-

feranslar artık uzaklıklar ve finansal zorunluluklar olmadan çok verimli bir şekilde yürüyor. Öğrenci ve öğretim üyelerinin okullarına ulaşırken kaybettikleri zaman, eğitim mekânlarının teknik ve konfor koşullarının yetersizliği gibi sorunlar bertaraf edilmiş gibi duruyor ve çevrimiçi 2. yarıyıl, başta zorlanılmış olsa da, neredeyse sorunsuz ilerliyor. Birçok öğretim üyesi bu yeni dönemde öğrencilerin eğitimde daha etkin rol aldığını ve daha çok çalıştığını düşünüyor.

Tüm bu iyimser tablo, krize karşı geliştirdiğimiz bir savunma mekanizmasının ürünü olabilir mi? Bu sürecin sürdürülebilir olduğu düşünülebilir mi? Bu adapte olma hali, yakın zamanda her şeyin “normale” döneceği varsayımı üzerinden mi bu kadar hızla hayata geçirilebildi? Acaba herkes, odağında insan olan güçlü ve keskin bir değişim sürecinin bizi beklediği yeni ve farklı bir dünyaya doğru ilerlediğimiz bilincinde mi? Bu değişimin gerekliliği yeteri kadar sorgulandı mı? Teknoloji uyumluluğu sağlanmadan sistemin dışında kalınacağı, özgürleşmiş gibi görünürken bağımlı hale geldiği fark edilmiyor mu? Eğitim kurumlarımızda, gerek öğrenci gerekse öğretim üyeleri arasında isteyerek veya istemeyerek teknolojik değişime uyumlanmayanlar olması ciddi kayıplar anlamına gelmiyor mu?

Aslında kriz zamanları, sorgulama ve yeniden düşünmek için bir fırsat oluşturuyor. Krizden çıkmak için teknolojinin her türlü aracını kullanarak hazırlanan yolda güvenle ilerlerken, sorgulama ve yeniden düşünme konusunda özgür olduğumuz varsayılabilir mi?

Tüm bu sorular cevap verilmeyi ve üzerinde uzun uzun düşünmeyi, tartışmayı hak etmiyor mu? Yoksa tüm bu soruların cevabının verilmesinin artık çok da önemli olmadığını düşünmeye mi başlıyoruz?

Krizi yaşamaktayız, zorlanıyoruz, ancak “kriz sonrası” dönem için öngörü geliştirmek daha da zor olacak gibi... Bu konuda daha çok yazmamız, paylaşmamız, tartışmamız gerekiyor. ■

Crisis and Post-Crisis

This article is based upon the idea that the adaptation process is not deeply questioned during the current period in which the difficulties are relatively assimilated after living through the first and most chaotic phase of the COVID 19 pandemic. In addition, the article draws attention to the need to study and discuss the post-crisis process.

Ayşe Derin Öncel, Doç. Dr., Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü